

Digitales Brandenburg

hosted by Universitätsbibliothek Potsdam

[Sefer Shemu'el]

[Sefer Shemu'el]

Obornik, Meïr

5565 [1804/1805]

T

urn:nbn:de:kobv:517-vlib-9622

תוכחת חיים

וכו' אל בני וכו', אשר פשוטן של דברים מורה שעל דבר השכיבה הוכיחם שהיא לא טובה השמועה, כי לא היתה שכיבה ממש, ואת דבר הזבחים לא הזכיר כלל, ועל זה בא דברו יתברך אליו ע"י איש האלקים ע"ה, למה תבעטו זבחי וזמנחתי (צ' כ"ט), ולא דבר הוא יתב' מחומה מומעשים' עם הגסים, כי מזה חין לו שום תרעומת על עלי, כיון שהוא הוכיחם על כך, אבל היו דבריו על ענין הזבחים שלא באה עליהם תוכחת מאת עלי, מורה שאינו מחשיב זה להם לעון, ולפיכך פירש לו מפי שמואל ע"ה, והגדתי לו כי שופט אני את ביתו בעון אשר ידע כי מקללים להם בניו ולא כהה צם, ירנה רונה אני להגיד ולהודיע לו, כי יש לי דין ודברים עמו לשפוט את ביתו, לא על העון אשר הוא הוכיחם, אלא על העון שהוא ידע שמוקללים להם בניו, שהם נוהגים קלות חלזול בעצמם ובלתי מחשיבים לכלום קדושת כהונתם, ועם כל זה לא כהה צם ולא מנעם מזה, ובאר הדבר צפוי באומר, ולכן נשבעתי לבית עלי אם יתכפר עון בית עלי בצבא וזמנחה עד עולם, שדרשו ז"ל בצבא וזמנחה אינו מתכפר וכו'. ואני אומר שבכלל כונת הדברים יש ג"כ באור העון באיזה נושא היה, וזה הוא אני נשבע שלא יהי' הדבר כמו שאתה חושב, שעונם שחטא בענין הצבא והזמנחה אינו כלום, כיון שלא הוכחתם על זה כלל, אלא אומר לך שלא יתכפר עון בית עלי הנעשה בצבא וזמנחה, כמו ש"ע"י איש האלקים, למה תבעטו זבחי וזמנחתי וגו', הגם עון זה של צבא וזמנחה לא יתכפר לעולם, וכל זה גרם מה שלא נדרו האב הזקן להוכיח את בניו כראוי, כי חיוז הפרטי מהאב, להדריך את בניו לעבודתו יתברך, ולהוכיחם בכל מה שידע בהם מהמעדה מדרך היושר :

שמואל א ד

הרגום אשכנזי

ד (א) ויהי דבר שמואל
 לכל ישראל ויצא ישראל
 לקראת פלשתים למלחמה
 ויחגו על האבן העזר ופלשתים

ד (א) נון גאלט שמואלם ווארט אין
 גאנץ ישראל. איינעם צאג ישראל
 ווידער דיא פלשתים צו פעלדע, אונד
 לאגערטען זיך בייא אבן עזר (שטיין
 דעם בייאשטאנדס), דיא פלשתים
 האטטען

חנו

באור

רש"י

ד (א) ויהי דבר שמואל לכל ישראל.
 כהיה הדבר שנאמר לשמואל וצא
 לכל ישראל והיאך היה הפורענו' ויצא
 ישראל לקראת פלשתים למלחמה :
 (ב) ותטש

ד (א) ויהי דבר שמואל, כאמן
 לכל ישראל. כל אשר חפץ ה' להעשות
 בישראל, הו' מצוה על ידו. האבן העזר,
 כמו הארון הכרית. והוא האבן אשר הקים
 שמואל בין המזבחה ובין השן, כנאמר להלן
 (ז' י"ג), ואלה דברי כותב הספר הם,
 שבימיו

חָנוּ בְּאֶפֶק; (ב) וַיַּעֲרְכוּ פְּלִשְׁתִּים
 לְקָרְבָּאתֵי יִשְׂרָאֵל וְהַטִּי'שׁ הַמִּלְחָמָה
 וַיִּנְגְּףָהּ יְהוָה אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל לְפָנָיו פְּלִשְׁתִּים וַיִּכּוּ
 בַּמַּעֲרֹכָה בַּשָּׂדֶה בְּאַרְבַּעַת
 אֲלָפִים אִישׁ: (ג) וַיָּבֹא הָעָם
 אֶל־הַמַּחֲנֶה וַיֹּאמְרוּ זְקֵנֵי יִשְׂרָאֵל
 לָמָּה נִגְפָנוּ יְהוָה הַיּוֹם לְפָנָיו
 פְּלִשְׁתִּים נִקְחָה אֵלֵינוּ מִשְׁלָה
 אֶת־אָרוֹן בְּרִית יְהוָה וַיָּבֹא
 בְּקִרְבָּנוּ וַיִּשְׁיַעֲנוּ מִכַּף אֲבִיבֵינוּ:
 (ד) וַיִּשְׁלַח הָעָם שְׁלָה וַיִּשְׂאוּ
 מִשָּׁם אֶת אָרוֹן בְּרִית־יְהוָה
 צְבָאוֹת יֹשֵׁב הַכְּרֹבִים וְשֵׁם שְׁנֵי
 בְנֵי־עֲלִי עִם־אָרוֹן בְּרִית הָאֱלֹהִים
 חֲפְנִי וּפִינָחָם: (ה) וַיְהִי כִּבּוֹא
 אָרוֹן בְּרִית־יְהוָה אֶל־הַמַּחֲנֶה
 וַיִּרְעוּ כָּל־יִשְׂרָאֵל הַרְוַעַה גְּדוּלָּה

האטטען איהר לאגער צו אפק .
 (ב) דיוע שטעל'טן זיך אין שלאכט
 אַרדענונג געגען ישראל , דאָגפֿעכט
 וואַרד אַללגמיין , ישראל מוסטע ווייכען
 פֿאַר דען פּלשחים , אונד פֿרלאָהר
 אַויף דעם שלאַכטפֿעלדע פֿיר טוויזענד
 מאַן . (ג) דאָו איבריגע פֿאַלק צאָג
 זיך ווידער אין דאָו לאַגער צוריק . היר
 שפּראַכען דיא עלטעסטען ישראלס :
 וואַרום האַט אונס וואָהל גאָטט הייטע
 פֿאַן דען פּלשחים שלאַגען לאַסען ?
 וויר מיסען אונס אויס שלה דיא בונדס־
 לאַדע דעם עוויגן ברינגען לאַסען , דאָס
 זיא אונטער אונס זייא , אונד אונס אויס
 דען הענדען אונזרער פֿיינדע רעטע .
 (ד) דאָו פֿאַלק שיקטע נאָך שלה , לים
 דיא בונדס־לאַדע דעם איבער דען כרובים
 טראָהנענדן עוויגען צבאוֹת ברינגען ,
 בייא וועלכער בונדס־לאַדע דעם העררן
 דיא צווייא זעהנע עלי'ס , חפני אונד
 פנחס וואַרן . (ה) אַלס נון דיא בונדס־
 לאַדע דעם עוויגען אים לאַגער אַן קאָם ,
 ערהאַב גאַנץ ישראל איין גראַסעס פֿעלד־
 געשרייא

וירעו כל־ישראל הרועה גדולה

וההם

באור

רשי

שנימוי הי' שם המקום כן . (ב) וחטש ,
 כמו וינטשו בלחי (שופטים ט"ו ט'), ענינו
 התפשטה המלחמה בתוך כל אנשי הצבא ,
 שהיו כולם בלחמים אים באויבו , משא"כ
 בתחילת המלחמה , כי אז לא ילחמו כולם ,
 אלא השורית הראשונות . (ג) ויבוא העם ,
 הנשאר . ויאמרו זקני ישראל , הטעם ,
 היו מתמיהים למה נפסס ה' , וסקרו הדבר
 אַת

(ב) ותטש המלחמה . ותתפשט
 המלחמה כמו והנה נטושים על פני
 הארץ (שמואל א' ו') : וכן וינטשו בלחי .
 (שופטים ט"ו) . אכן העור . עדיין לא
 היה כן שמה כי צימוי שאלו נקראת כן
 וכאן

מכלל יופי

ד (א) באפק, שם מקום: (ח) במדבר

געשרייא, דאָפּאָן דיא ערדע ערבֿעכטע .
 (ו) דיא פּלשתיס פּרנאַמן דיזן לערס ,
 זאונד פּראָגטן : וואָס ברייטעס דיזעס
 גראַסע לערמן אים לאַגער דער עברים ?
 אַלס זיא ערפּוהרן דאָס דיא לאַדע דעס
 עוויגען אין דאָן לאַגער געקאַמען ;
 (ז) זאָ פּירכטטען ויא זיך . דען עס היס :
 זון איזט גאַטט אין דאָן לאַגער געקאַמן .
 זיא ריפּען אויס : וועה אונס ! דיזעס
 וואָר פּאַרהין ניכט ! (ח) וועה אונס !
 ווער רעטעט אונס אַוויס דער געוואַלט
 דיזער מעכטיגען געטטר ? דיזע געטטר
 זינד עס יאָ , וועלכע דיא מצרים מיט
 אַללערלייא פּלאַגען געשלאַגן , אין דער
 וויסמע . (ט) האַלטעט אויך טאַפּפּר ,
 פּלשתיס

וַיִּהְיוּ הַיְּהוּדִים הַיִּזְרְעֵלִים וְהַיִּזְרְעֵלִים
 פְּלִשְׁתִּים אֶת־קוֹל הַתְּרוּעָה
 וַיֹּאמְרוּ מֶה קוֹל הַתְּרוּעָה
 הַגְּדוֹלָה הַזֹּאת בְּמַחֲנֵה הָעִבְרִים
 וַיִּדְעוּ כִּי אֲרוֹן יְהוָה בָּא אֶל־
 הַמַּחֲנֶה : (ו) וַיִּרְאוּ הַפְּלִשְׁתִּים
 כִּי אָמְרוּ בָּא אֱלֹהִים אֶל־הַמַּחֲנֶה
 וַיֹּאמְרוּ אוֹי לָנוּ כִּי לֹא הִיְתָה
 כּוֹזֵאת אֶתְמוֹל שְׁלֹשׁם : (ח) אוֹי
 לָנוּ מִי יִצִּיֵנוּ מִיַּד הָאֱלֹהִים
 הָאֲדִירִים הָאֵלֶּה אֱלֹהֵי הַם

וַיִּאֲלֹהִים הַמַּכִּים אֶת־מִצְרַיִם בְּכָל־מַכָּה בְּמִדְבָּר : (ט) הַתְּחִזְקוּ

באור

רשי

את ארון ברית ה' למחנה . (ו) כי אמרו ,
 עבר הריבנה במחניהם, בא אלהים כו' , ואז
 כשאז כהי ואמרו אוי לנו גו' . (ח) האדירים ,
 סכוכן כמו שהביא רד"ק בשם י"מ , ע"ש שהיו
 עובדים לאלהים רבים , הי' מנהגם לקרוא
 לכל אלהי בל"ר . במדבר , כל המפרשים
 יגיעים לפרש מה ענין מצרים למדבר ? קצתם
 אמרו שמשפטו ובמדבר , וקצתם פירשו מענין
 ומדברך נאזה . ורש"י פי' על יס סוף .
 ואע"פ שיש סוף במדבר הי' , הנה לשון בכל
 מכה לא יסכים לפירושו . ואני לא ידעתי על
 מה כינע אותו לישר דבר נפתל אשר יבא מפי
 ההמון ? הלל אין כוונת הכתוב לא להודיע
 את אשר נעקו העם המלחמה במחנה פלשתי' , ואיך נבקש מהמון עם נכרי שידעי את כל
 מעשי ה' אשר עשה לאבותינו , מגדול ועד קטן , עד שלא יהי' כעלם מהסגס המקומות
 אשר נס נעשו ? או מה נעשה , אם איש בער לא ידע , יסליף ארץ מצרים עם מדבר ?
 הלל גם אמרו בסכלותם אלהים אדירים ,

ובאן קראה על שם סופה : (ח) בכל
 מכה במדבר . על יס סוף ויונתן תרגם
 ולעמוס עבד פריסן במדבר' ונספרי
 שנינו שהפרשה הזו עירוב דברים מי
 שאמר זה לא אמר זה . כשרין שבהם
 אמרו מי ינילנו מיד האלהים האדירים
 האה והרשעים אמרו אלה ה' האהים
 המכים את מצרים בכל מכה כל מכות
 שהיו לו על מצרים הביאה אין לו עוד
 מכה

מכלל יופי

המכים

(ח) במדבר , מענין רבר , או עלים סוף , במדברים סוף , ויונתן חרגם ולעמי' עבר

וַחֲיוּ לְאַנְשֵׁים פְּלִשְׁתִּים פֶּן
 תַּעֲבֹדוּ לְעֹבְדֵי כַּאֲשֶׁר עָבְדוּ
 לָכֶם וְהָיִיתֶם לְאַנְשֵׁים וְנִלְחַמְתֶּם:
 (י) וַיִּלְחַמוּ פְּלִשְׁתִּים וַיִּבְנֶינָהּ
 יִשְׂרָאֵל וַיִּנְסוּ אִישׁ לְאַהֲלָיו וַתְּהִי
 הַמִּצְפָּה גְדוֹלָה מְאֹד וַיִּפֹּל מִיִּשְׂרָאֵל
 שְׁלֹשִׁים אֶלֶף רֶגֶלַי: (יא) וְאַרְזֹן
 אֱלֹהִים נִלְקַח וַשְּׁנֵי בְנֵי-עֲלִי
 מָתוּ חָפְנֵי זַפְיָנָחִם: (יב) וַיִּרְץ
 אִישׁ-בְּנֵימִן מִהַמַּעֲרָבָה וַיָּבֵא
 שָׁלָה בַיּוֹם הַהוּא וּמָדִיו קָרְעִים
 וְאַדְמָה עַל-רָאֵשׁוֹ: (יג) וַיָּבֹא
 וַהֲנִיחָהּ עָלָיו יוֹשֵׁב עַל-הַכֶּסֶּא יָד
 דָּרָךְ מִצְפָּה בִּיְהוָה לְבוֹ חֶרֶד
 עַל אֲרוֹן הָאֱלֹהִים וְהָאִישׁ בָּא
 לְהַגִּיד בְּעִיר וַתִּזְעַק כָּל-הָעִיר:
 יד' (יד) וַיִּשְׁמַע

פלשתים! וייד מעננער! ראס איהר
 ניכט דען עברים אונטרטאהן ויין מיסט,
 וויא זיא אייך אונטרטאהן געווען; זייד
 מעננער, אונד פֿעכטעט! (י) דיא
 פלשתים ליפערטן איינע שלאכט, ישרא
 וואורדע געשלאגען, זיא פֿלאהן, יערד
 נאך זיינעם געזעלטע. דיא נידרלאגע
 וואר זעהר גראס, עס בליבן פֿאן ישרא
 אויף דעם פלאצע דרייסיג טויזענד מאן
 פֿוםפֿאלקס. (יא) אויך וואורדע דיא
 לאדע גאטטעם ערכייטעט, אונד דיא
 ביידען זעהנע עלי'ס, חפני אונד פנחס,
 ווארן געבליבען. (יב) איין מאן אויס
 בנימן ריף וועג פֿאס שלאכטפֿעלדע,
 אונד קאם נאך דווען טאג נאך שלח,
 מיט צערדריסנען קליידערן, אונד ערדע
 אויף זיינעם הויפטע. (יג) אלס עראג
 קאם זאם עבן עלי האררענד אס ווענע
 אויף איינעם שטוהלע; דען ויין הערין
 וואר אונרוהיג וועגן דער לאדע גאטטס.
 דער טאן קאם מיט דער נאכריכט זיין
 דיא שטאט, אונד דיא גאנצע שטאט
 ערהאב איין קלאגעגעשרייא.

(יד) עלי

באור

רשי

הטכים על ה' אסד. (יג) יד דרך,
 במקום הדרך, כמו ויד תהי' לך ומסרס
 להלן שהוא יד השער. מצפה, מוסל שיבוא
 איש להגיד לו את דבר המלכמה. וידמה
 שגא האיש תעירה בדרך אחרת, או
 במהירתו לבוא להגיד בעיר, עבר לפני עלי
 מבלי ראותו, וגם עלי לא ראהו עובר לפניו, כי

זוכה מעתה: (יב) איש בנימין. זה
 היה שחול שחטף את הלוחות מיד
 גלית וזרח לו: (יג) יד דרך מלכמה.
 חלל יד הדרך היה מלכמה:
 (יח) מפרקתו

מכלל יופי

עבד פרישן במדברא: (י) איש לאהליו, ברוביאמר אהל למשכן ודיועות,
 וזה במקום בית: (יב) מהמערכה, שם מקום המלכמה, נקרא מערכה, מקום
 שעורכין או נכת או, ומדיו, בפתח המ"ם וה"ו לכינוי ענינו מלבושיו, ואדמה,
 בא על עפר: (יג) יד דרך, כלומר שהי' לבומכה אותו ומפתח על ארון לכך כתיב

ד ג א י

(יד) עלי הערטע דיועס געשרייא אונד פראגטע : וואס בדייטעט דער לערם דער פאלקסמענגע ? אינדעסן קאם דער מאן אייליגסט , אונד בראכטע עלי נאכריכט . (טו) עלי וואר אכט אונד ניינציג יאהר אלט , זיינע אויגען שטארטן , ער קאנטע ניכט מעה נוט זעהן . (טז) איך בין , זאנטע דער מאן צו עלי , דער פאם שלאכטפעלד געקאמנע , בין הייטע פאם וואהלפלאצע געפליכטעט . דיור פראגטע : וואס איזט דען פארגעפאללען מיין וואהן ?

(יז) דער צייטונג ברינגד אנטווארטטע : ישראל איזט גפלאהן פאר פלשתים , עס וואר איינע גראסע נידרלאגע אונטער דעם פאלקע , אויך דיינע צווייא זעהנע חפני אינד פנחס זינד גבליבען , אונד דיא אדע גאטטס ווארד ווענגענאממען . (יח) אלס ער דיא לאדע גאטטעס נאנטע , פיל ע ריקלינגעס פאם שטוהלע , אן דיא זייטערעס טאהרעס . בראך דאו געניק אונד שטארב . דען ער וואר אלט , אונד דאכייא שוועהר אס לייבע . ער האטע דאו ריכטעראמט אין

(יד) וישמע עלי את־קול הצעקה ויאמר מה קול ההמון הזה והאיש מהר ויבא ויגד לעלי : (טו) ועלי בן־תשעים ושמונה שנה ועיניו קמה ולא יכול לראות : (טז) ויאמר האיש אל־עלי אנכי הבאת מן המערבה ואני מן־המערבה גסתי היום ויאמר מה־היה הדבר בני : (יז) ויען המבישר ויאמר גם ישראל לפני פלשתים וגם מגפה גדולה היתה בעם וגם־שני בניה מתו חפני ופינחס ויארון האלהים גלקחה : (יח) ויהי כהזכירו את־ארון האלהים ויפל מעל־הכסף אחר־ניח בעד יד השער ותשבר מפרקתו וימת כי־זקן האיש

וכבר והוא שפט את־ישראל

ארבעים

באור

רשי

כי לא ווכל לראית . (טו) ועיניו קמה , כל אמת מעיניו , כן פי' רד"ק . וטעם קום כאן ענין עמידה וניטול לראית . (טז) מה הי' הדבר , אשר נזרת .

(יט) ללח

מכלל יופי

יד , וקרייך פי' מקום : (טו) ועיניו קמה , י"מ ענון כלוי עינים : (יז) נלקח' לשון נקבה ולמעלה לשון זכר : (יח) מפרקתו , עצם הצואר , ונקרא בן לפי שהוא פרקים

אַרְבַּעִים שָׁנָה : (יט) וְכָלְחוּ
 אִישׁת־פִּינְחָס הָרָה לָלֶחֶת וְהַשְׁמַע
 אֶת־הַשְּׂמוּעָה אֶל־הַלֵּקֶחַ אֲרוֹן
 הָאֱלֹהִים וּמֵת חֲמִידָה וְאִישָׁהּ
 וְהִכְרַע וְחָלַד כִּי־גַהֲפָכוּ עָלֶיהָ
 צָרִידָה : (כ) וּבָעֵת מוֹתָהּ
 וְהַדְּבָרָנָה הַנֶּצְכּוֹת עָלֶיהָ אֶל־
 הַיְרֵאִי כִי־בֶן יִלְדָהּ וְלֹא עָנְתָהּ
 וְלֹא־שָׁחָה לְבָהּ : (כא) וְהִקְרָא
 לְנַעַר אֵי כְבוֹד לְאֹמֶר גָּלָה כְבוֹד
 מִיִּשְׂרָאֵל

אין ישראל פירציוג יאהרע געפיהרט .
 (יט) זיינע שוויגרטאכטער , דעס פנחס
 פרויא , וואר דאך שוואנגער , אלס
 זיא דיא נאכריכט פֿאָם וועגנעהמן דער
 לאדע , אונד דען טאָד איהרס שוויגרס .
 פֿאָטרס אונד מאַנס הערטע בעקאם זיא
 געבורטסשמערצן , געכאהר (אונד
 שטארב) , דען איהרע וועהן ערגדיפֿן
 זיא אונגוועהנליך העפטיג . (כ) אלס
 זיא עבן שטערבן זאָלטע , שפראכען
 דיא אומשטעהנדן : פֿירכטע דרך ניכט ,
 דוא גביהרסט איינען זאָהן , זיא גאב
 אָבער קיינע אַנטוואָרט , אונד אַכטטע
 ניכט דרויף . (כא) זיא נענטע דען
 קנאָבען אי כבוד (וואַ זיא זיאט דיא
 דערהליכקייט ?) אַנצוצייגען , דאָס דיא העררליכקייט דאָהין זיאט פֿאָן
 ישראל

רשי

באור

הנאר : (יט) ללת . על כרחו ללדת
 פירושו ואין לו דמיון ומנחם חברו
 בחלק יללה לפי שחבני לידה זיללה זאו
 לה ויסוד יללה חין חות זיסודה חלח
 למו"ד לזד : נהפכו . נשתנו מכדרכן
 לכך מותה . זיריס . זירי דלתי זטנה
 קדרו"ניל זלע"ז , (קאר"טינע
 Cardine. זל"ח טהיר חנגל , מלשון
 גיטלי') : (כא) אי כבוד . חין כבוד
 וכן

(יט) ללת , כמו ללדת , ואין לו דמיון :
 נהפכו עלי' , כל לשון הפוך הסמך חלח
 רעה , הוא להפלת הרעה ההיא . כ"ג
 ההפך עלי בלהות (חיוב ל' ט"ו) פ' זאועלי
 בלהות חן מסדרן ובהיפך ההרגל שנעולם .
 וכן כאן נאז עלי' כרי' וחבלי לידה זיהיפך ממה
 שרגילים לבוא בנשים הכורעות לילד . וכ"כ
 רש"י נשתנה מכדרכן . וטעם כי קשה לישב ,
 גם לשון וכעת מותה זפסוק הנא זר מאוד ,
 כי עדיין לא זוכר שמתה לסמך אליו חת
 הנעשה בעת מותה . וחלוי חסר כאן מלת
 ותמת , ואז יקיש גם מלת כי על ככון ,
 והשעור : ותכרע ותלד ותמת , כי נהפכו כ'
 ציריה , מן זיריס וחנלים (ישעי' י"ג ח') . (כ) אל חראז , להוליד נפל , כי בן
 ילדת . (כא) אי כבוד , ענינו איה כבוד , כמו

מכלל יופי

פרקים פרקים : (יט) וכלחו , אפי' אחר החופה נקראו כלה לחמי' ולחמות' ,
 ללדת , היתה הרה , וקלבו מי' ללדת , ורמ"ק פירשו לשון ענין יללה , מקור מן
 הקל ומשפטו לללה ונפלה למ"ד א' שקשה לבטא ג' למדין [ורלב"ג פי' שהשורש
 נלה מן כנלוחק לשון שלמות] , נהפכו , בסגול הה"א וקל הפ"א : (כ) וכעת בכף ,
 מותה , בשורק : (כא) אי כבוד , אין כבוד ש' :

a s g ב (ככ) גלה

חרגום אשכנזי

שמואל א ד ה

ישראל, איבר דיא ערבייטונג דער לאדע
גאטטעס אונד איבער איהרן שוויגער
פאטער אונד גמאהל. (כב) זיא זאנטע
עס זעלבסט: דאזין איזט דיא הערר
ליבקיט פאן ישראל! דען דיא לאדע
גאטטס איזט וועגנענאממען.

מישראל אל הלקח ארון
האלהים ואלחמיה ואישה
(כב) ותאמר גלה כבוד מישראל
כי גלקח ארון האלהים:

ה (א) דיא פלשתיים נאמן אלו
דיא לאדע גאטטעס וועג, אונד
פיהרטן זיא פאן אבן העזר נאך אשדוד.
(ב) היר נאמן דיא פלשתיים דיא לאדע
גאטטעס, בראכטן זיא אין דען טעמפל
דגן'ס, אונד שטעלטן זיא נעבן דגון.
(ג) אלס אס נעכסטען מארגען דיא
אשדודים פריה אויפשטאנדען, דא לאג
דגון פאר ווערטס אויף דער ערדע, פאר
דער לאדע גאטטעס. זיא נאמן איהן
אויף, אונד זעצטן איהן ווידר אן זיינע
שטעללע. (ד) אלס זיא דען מארגען
דרויף

ה (א) ופלשתיים לקחו את
ארון האלהים ויביארו
מאבן העזר אשדודה: (כ) ויקחו
פלשתיים את ארון האלהים
ויבאו אהו בית דגון ויציגו אתו
יצל דגון: (ג) וישכימו
אשדודים ממחרת והנה דגון
גפר לפניו ארצה לפני ארון
יהוה ויקחו את דגון וישבו אתו

למקומו: (ד) וישכימו בבקר

ממחרת

רש"י

באור

כמו אי הנל אחיך. לאמר גלה כבוד,
אין רכזנו לומר שאמרה היא בעצמה כן, אלא
שכטו זאת מקריאתה שס הנער אי כבוד,
זכסוק הסמוך הודיע שהיא בעצמה אמרה
כן בפירוש.

וכן חיוז כ"ז ימלט אי נקי אין נקי: א
הלקח. כמו על הלקח ואין צריך לזוז
מלשון אל למי שודע להבין דברו: אל
הלקח, איטו"רש לאיטרפ"רש
(מקולקל בדפוס, וזכ"י שצדי,
חנוי"ר לישאיטרפ"ריש, ר"ל חנווער
ל'עטר פרי"ז. Envers l'etre pris.
בל"ח וועגן דעס גענומן זיין) ואל מות
חמיה. ואל הרעה הזאת שמת חמיה
ואישה:

ה (ב) בית דגון, הבית אשר העמידו
להם שם את פסל דגון לאלהים. ואמרו
שקרא כן ע"ש שהי' נעשה בדמות דג, וראשו
זכסות ידיו כשל אדם. (ג) וישכימו,
ויבאו אל בית דגון. לפניו, כת"י על
אפיה כלומר כפל על פניו ולא לאחוריו.
(ד) אל המפתח, כמו על, ומפתח היא
האסקופה

ה (ב) אלל דגן. דמות עשו
כדמות דג: (ד) המפתח. איסקופה

מכלל יופי

ה (ב) ויציו, ויעמידו:
(ו) וישמם

(כב) גלה, מלטול השבי;